

Megdöbbsent az amerikai közvélemény

Hogyan űzik el a horvátokat?

Úgy tűnik most értesült először az amerikai közvélemény a horvátországi háborús övezetekben történő „valós” eseményekről. A vezető USA-beli napilapok ugyanis részletesen beszámolnak annak az ötagú európai szakértőből álló bizottságnak a jelentéséről, amelyet – egyelőre anonim komisszió – öthetes fronton való tartózkodásuk után készítettek.

Megdöbbsentő jelentésről szerezhet tudomást az amerikai újságolvasó. Mi a lényege e helyzetfelmérésnek? A bizottság videofelvételekkel, szemtanúk vallomásaival és személyes megfigyelések által alátámasztott jelentésében megállapítja: a jugoszláv szövetségi hadsereg és a szerb gerillák gondosan kitervelt szisztematikus hadjáratot folytatnak a horvát lakosság elűzése céljából, ami terrorral, gyilkosságokkal és fosztogatással jár. A továbbiakban a jelentés rámutat, hogy a szövetségi fegyveres erők a háború kitörése után határozottan támogatták a szerb szabadcsapatokat és együttműködtek abban, hogy a horvát községek kataszteri dokumentumait minél előbb megsemmisítsék.

A videofelvételekkel bizonyított megtorlási akciók mellett beszámolnak arról is, hogy miként kobozzák el a horvátok vagyonát. A megfigyelők ugyanis állítólag nyomára bukkantak egy 40 ezer sonkát, 20 ezer élő sertést és 1200 tonnás borszállítmánynak, amelyet katonai és privát szállítóeszközökkel akartak továbbítani megfelelő „piacra” a hadsereg és a szabadcsapatok tagjai. Az elorzott műszaki árut, élelmiszert, személyautókat szemtanúk szerint a knini árverésen adták el, de bőven jutott belőlük más vidékek feketepiacaira is.

Az ötagú csoport vezetőit megjegyzí, hogy munkájukat nem végezheték zavartalanul, mert nem engedték be őket Knin környékére, sőt meg is fenyegették őket. Ennek ellenére, mint mondják, ők igyekeztek tárgyilagos jelentést készíteni a történésekről.

K.F.

Lógunk a kábelén

A Vatikán egyik befolyásos személyisége, John Foley érsek korán reggel figyeli a tévét. A világ eseményei alakultán így tudja meg „miért és kiért kell imádkozni”.

Számtalan politikust és szürke eminenciást sorolhatnak az elhivatott, a tévéhíradásokat profi módon „fogyasztók” sorába. Meggyőződéssel állíthatom: ez alól a bank- és gazdasági szakemberek sem képeznek kivételt. A történések jelen idejű szemléltői kivétel nélkül a CNN huszonnégy órás hírműsorán csüngenek.

A Cable News Network a távközlés révén egyesíti a világot és nyereséges üzletággá lépett elő. Mivel az események elsőbbségét az atlantai hírgyár mindennemű kommentár és elemzés rovására műveli, félő, hogy egy eseménytelenné váló világban maga fog kiprovokálni néhány látványt – hangoztatják az ellenszörkolók. Ilyen hatalma még nincs Ted Turner csapatának, s különben is, a nagyvilágon mindig történik valami. A golyóbis forgása élteti a huszonnégy órás adást, mondhatnánk, ha az ettől független természeti katasztrófákról szóló tudósítások nem szerepelnének menetrendszerűen a kínálatban.

A CNN végleges befutása az Öböl-háborúnak köszönhető. Mégis, az események után egy évvel s néhány nappal mit nem mutat be a hírműsor? Például elmarad a kurdok sorsának a követése. Azoké a kurdoké, akik hittek Bush elnök szavának, miszerint Irak népe maga vegye kezébe sorsának irányítását... Az önálló Kurdisztán nem kedvére való a mozdulatlanságban bízó nagyhatalmaknak. Azt sem követheti figyelemmel a Cable News Network, ami a kisemmizett s lassan éledező kuaiti kisemberekkel történik. Az irakiak egyik legnagyobb „fegyverténye” több ezer kuaiti asszony megerőszakolása volt. Mivel a mohamedán vallásnak az irakiaknál is erőszakosabb örei tiltják az abortuszt, kilenc hónappal a negyvenkét napos háború után sok ezer Száddám-bébi született. Az anyák osztályrésze megvetés és szegén. Az érzelmi sivatag érzékeltetése nem a CNN feladata. Az esemény egy éve lejátszódott...

P.S.

– Egy iszlám országban, Algériában bejelentették: a jövőben is iszlám ország maradnak. Az első hallásra nem túlságosan izgalmas hír világszerte félelmet keltett, az illető országban parlamenti választások kezdődtek majd szakadtak felbe, lemondott a köztársasági elnök, az utcákon feltűntek a hadsereg tankjai. Európa azóta is a hír értelmezésével foglalkozik.

– Az algériai változások kezdetét az 1988-as nagy tüntetések jelzik; elsősorban a fiatalok vonultak ki az utcákra, s lázadtak az egypártrendszer ellen. Az FLN (Nemzeti Felszabadítási Front) 1962-től a szocializmusnak egy sajátos útjával kísérletezett – sikertelenül. Az algíri vezetés 1988-ban maga is belátta a többpártrendszer bevezetésének szükségességét. Elismerte a még ebben az esztendőben megalakult Iszlám Üdvfrontot (FIS). Az iszlamiszták szabad választások kiírását sürgették, illetve elnökválasztást követeltek.

– Milyen programmal jelent meg a színen a FIS?

– Nehéz meghatározni. Úgy értem, problémát okoz, ha európai értelemben vett pártprogramot próbálunk az iszlám erőhöz hozzárendelni. Alapelvük a saríja, az iszlám átrendeződés. Nem titok, a FIS-t Szaúd-Arábia pénzeli, a mintát pedig az iráni iszlám

Algéria és Európa (1.)

A kubai–jugoszláv szocializmus végnapjai Észak-Afrikában

Beszélgetés dr. J. Nagy László arabszakértővel

forradalom jelenti számára. A FIS 1990 júniusában fölényesen megnyerte a helyhatósági választásokat. A városokban és a falvakban az Üdvfront soraiból kerül ki a képviselőknek mintegy háromnegyed része, s ugyanaz az arány jellemző a polgármesterekre nézve is. A választások óta eltelt másfél esztendőben a FIS nem tudott mit kezdeni a győzelemmel, egyszerűen nincsenek eredményei. Automatikusan alkalmazta a saríját, megszüntette a koedukációt az iskolákban, az autóbuszokon, megkezdte a nők kizsorítását a közéletből. Mindez nehézségekre ütközött. Az első akadályok technikai jellegűek voltak: nem állt rendelkezésre elegendő osztályterem, autóbusz; fontosabb azonban, hogy a lakosság ellenállt e törekvéseknek. Igen tanulságos az is, hogy a FIS a helyi rendszerváltást követően a

maga embereit juttatta pozíciókba, ezek működése azonban – szakértelem híján – kaotikus állapotot eredményezett. Képtelennek bizonyultak a városi és a községi adminisztráció vitelére, valamint az egypártrendszerben főlhalmozódott gazdasági problémák megoldására. A lakosság kiábrándult, elfordult a FIS-től.

– Miként mutatkozott meg az iszlám politikai térvesztése?

– A tavaly decemberi parlamenti választások első fordulóján a választók több mint 40 százaléka maradt távol – ez példátlan, ilyen még nem volt Algéria történetében. Azt bizonyítja, hogy nem fogadják el az FLN-t sem, hidegen hagyja őket mind a szocialista, mind a tradicionális út. Az egypártrendszer korruprt és bürokratikus rendszere ma már taszító, de ettől a lakosság még nem esett az iszlám

karjába. Várakozó álláspontra helyezkedett.

– Vagyis az egyik program történelmi csődött jelentett, a másik pedig, mint említette, nem is létezik igazán.

– Az FLN-nek azért van egy nagy előnye: történelmi legitimitása. Ez a párt robbantotta ki 1954-ben a franciák ellen a felszabadító háborút, amelyet végig is harcolt, s amely Algéria függetlenségéhez vezetett. S ez az oka, hogy ebben az országban a hadsereg szerepe is más; eltér a kongói vagy a latin-amerikai típusoktól. Népi győkerű fegyveres erőről van szó, s nem zsoldoshadseregről. Leginkább a kubaihoz vagy a jugoszlávhoz hasonlítható, csakúgy mint szocializmusa. Gazdasági vagy katonai szempontból mindig is közel állt a Szovjetunióhoz, de utasítást vagy kioktatást soha nem tűrt. A nemzeti felszabadító háborút

AZ ALGÉRIAI fundamentalista párt, az Iszlám Üdvfront (FIS) ideiglenes vezetője, Asani sejk vasárnap az algíri városházán tartott gyűlésen tiltakozott az ellen, hogy az algériai hatóságok a front közel 500 aktivistáját letartóztatták.

A KUBAI államtanács harminc évi szabadságvesztésre változtatta az országba december végén illegálisan bejutott három fegyveres egyikének, Daniel Santovenianak eddigi érvényben levő halálbüntetését. A három férfi közül Pedro de La Caridad Alvareznek már korábban enyhítették büntetését, harmadik társukat, Eduardo Diazt azonban már semmi sem menti meg a kivégzéstől.

A LESZERELÉSI KÉRDÉSEK állnak Douglas Hurd hétfőn kezdődött moszkvai tárgyalásainak középpontjában. A brit külügyminiszter előzőleg Alma-Atában és Kijevben járt, ahol szintén az atomfegyverek korlátozásáról és megsemmisítéséről folytatott eszmecserét.

Szerb ortodoxok véleménye

könnyebb felhőtlen kapcsolatot tartani a szomszéd szomszédjával. Bár Mock mindkét fővárosban köszönetet és hálát kapott, a szlovéniai megbeszéléseket beárnyékolta a kibontakozó vita arról, lehet-e Szlovénia Jugoszlávia utóda az osztrák államszerződésben. A szlovén vezetés óvatos megfogalmazásban, ám mégis eléggé egyértelműen formál erre

Le Pen perben

Élénk visszhangot keltett Franciaországban Edith Cresson miniszterelnök példa nélkül álló lépése: a kormányfő szombaton rágalalmazási és becsületsejtési eljárás indítását kérte a „szélsőjobbaldali Nemzeti Front vezére, Jean-Marie Le Pen ellen, aki egy szombati

Kitiltott magfegyverek

Csung Von Sik dél-koreai kormányfő hétfőn aláírta azt az egyezményt, amely kitiltja az atomfegyvereket a Koreai-félszigetről. A magfegyverek kérdésének megoldása lehetővé teszi a két Korea számára, hogy a gyakorlatba ültessék át a december 13-án aláírt meg nem támadási és megbékélési egyezményt. Még a hónap végéig aláírják azt az egyezményt, amely lehetővé teszi nemzetközi ellenőrök számára az észak-koreai atomberendezések megtekintését.

IRA-merénylet

Joh Major brit miniszterelnök hétfőn váratlanul Belfastba utazott, hogy személyesen tájékozódjon a mélyülő biztonsági válságról, amit a múlt heti IRA-merénylet idézett elő. Hét protestáns építőmunkás vesztette életét, amikor az észak-írországi Cookstone közelében

az út mentén felrobbant az IRA által elhelyezett pokolgép. A miniszterelnök látogatását megelőzően Nagy-Britannia újabb 600 katonát küldött a tartományba, az ott állomásozó csapatok létszáma így eléri a 17 ezer 500 főt.

igényt, amit Mock a leghatározottabban és ugyanazzal az érveléssel utasít vissza, mint Oroszország-Szovjetunió esetében. Ez utóbbi vonatkozásában az osztrák álláspont: a Független Államok Közössége országainak legalább egymás között kell eldönteniök, elfogadják-e Oroszországot jogi utódnak e tekintetben.

Szlovénia és Horvátország nyugati elismerése lehűtötte a forrófejúeket, akik nem akartak tudomásul venni az elkerülhetetlen, Jugoszlávia szétesését – írja a jugoszláviai fejleményeket elemző cikkében az Izvesztija legfrissebb száma.

Arab előzetes

Jasszer Arafat bejelentette, hogy a közel-keleti béketárgyalások következő fordulójára hivatalos arab tárgyalófelek előzetes találkozót tartanak Marokkóban. Az arabközi konzultációt pénteken tartják Hasszán marokkói király elnökletével. A PFSZ eddig nem foglalt állást azzal kapcsolatban, hogy ő maga elmegy-e a moszkvai békekonferenciára.

Kongói katonák

A kongói fegyveres erők főparancsnoksága megfosztotta hatalmától az ország ideiglenes kormányát, és felszólította a törvényhozás szerepét betöltő Köztársasági Legfelső Tanácsot, hogy jelölje ki a Kongói Köztársaság új miniszterelnökét. A katonai főparancsnokság a fővárosban éjszakai kijárási tilalmat rendelt el, és betiltotta a gyülekezéseket.

elsősorban a paraszti tömegekre támaszkodó FLN vívta, akik azután szociális igazságosságot, földosztást akartak. A kolonializmussal együtt a kapitalizmust is elvetették, szocializmusuk pedig 30 év múltán csődöt mondott.

– Mi a legerősebb motívuma a mai tetőponthoz vezető hosszú történetnek? Mi zajlik Algériában?

–Az ország nem tudott kitörni a hatvanas évek gazdasági szerkezetéből: Algéria az olajkivitteltől függ ma is. Nem tudta megteremtteni nemzeti nagyiparát, pontosabban: nem olyat hozott létre, amelyet a világgazdaság képes lett volna integrálni. Erre a szerkezetre pedig rátelepedett a centralizált bürokratikus állam. Alatta a társadalom azonban jelentősen megváltozott: fiatalsága révén kinyílt a világra, elsősorban természetesen Európára, Franciaországra. Lakosságának zöme, több mint 70 százaléka 30 év alatti. Vagyis ők már a független Algéria ifjúsága, amely az utcára vonult az egypártrendszer ellen és azután az iszlám ellen is. Ebben a helyzetben távozott Sadli Bendzsedid köztársasági elnök, s lépett porondra a hadsereg.

(Folytatjuk.)